

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Херсонського державного університету
Олександр СПИВАКОВСЬКИЙ
«19» вересня 2025 р.

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА
ПРАКТИКИ**

Освітня програма Фізична терапія, ерготерапія
Спеціальність І7 Терапія та реабілітація
Спеціалізація І7.01 Фізична терапія
Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Медичний факультет
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії
Курс ІІ, І (термін навчання 2 роки 10 місяців),
ІІІ, ІІ (термін навчання 2 роки 10 місяців),
ІV, ІІІ (термін навчання 2 роки 10 місяців)

ПОГОДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-
педагогічної роботи
Дар'я МАЛЬЧИКОВА

«19» вересня 2025 р.

Програму розроблено:

1. Лаврикова Оксана Валентинівна, завідувачка кафедри, кандидат біологічних наук, професорка кафедри;
2. Козій Тетяна Петрівна, кандидат біологічних наук, доцентка;
3. Васильєва Наталія Олегівна, кандидат біологічних наук, доцентка;
4. Данильченко Світлана Іванівна, кандидат медичних наук, доцентка;
5. Верещакіна Вікторія Вікторівна, кандидат медичних наук, доцентка;
6. Фурсенко Артем Олександрович, викладач кафедри.

Програму розроблено на основі Освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ № 284-Д від 30 травня 2025 року) та Положення про організацію та проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти у Херсонському державному університеті (наказ ХДУ № 521-Д від 17 листопада 2023 року).

Декан медичного факультету

Головченко І.В.

Затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.

Завідувачка кафедри

Лаврикова О.В.

Схвалено науково-методичною радою факультету

Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

Голова ради

Васильєва Н.О.

Керівниця навчального відділу
“19” вересня 2025 року

Вікторія ЯЦЕНКО

ВСТУП

Практична підготовка здобувачів є важливішою і невід'ємною складовою частиною освітнього процесу навчання з підготовки фахівців із фізичної терапії, ерготерапії та початковою ланкою в системі їх практичної підготовки до фахової діяльності на виробництві.

Базами практик здобувачів 1-4 курсів спеціальності 227 Терапія та реабілітація/ Фізична терапія, ерготерапія) освітньої програми «Фізична терапія, ерготерапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є профільні та медичні установи, які мають достатній рівень матеріально-технічного, кадрового та навчально-методичного забезпечення, та з якими укладено відповідні договори на певний термін, а також структурні підрозділи університету (наукові лабораторії, бібліотека, читальні зали тощо) і випускаюча кафедра фізичної терапії та ерготерапії.

Практична підготовка організовується з відривом від навчання (в умовах подовження воєнного стану і тимчасового переміщення університету може бути частково або повністю проведена у дистанційному режимі за рішенням адміністрації університету).

Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням академічної доброчесності учасників освітнього процесу Херсонського державного університету.

Організація і проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти Херсонського державного університету регламентується такими документами:

1. Закон України «Про вищу освіту».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Закон України «Про освіту».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Кодекс законів про працю України.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
4. Положення про проведення практики здобувачів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 № 93. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>
5. Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 № 1669. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18#Text>
6. Стандарт вищої освіти спеціальності 227 Терапія та реабілітація, спеціалізації 227.01 Фізична терапія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ МОН від 29.10.2024 № 1541).
7. Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті від 02.09.2020 № 789-Д, Про введення в дію рішення вченої ради ХДУ від 29.01.2024 про внесення змін до Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному

університеті від 07.02.2024 №88-Д <https://ksu24.kspu.edu/s/7ogSN>

8. Про введення в дію рішення вченої ради ХДУ від 30.10.2023 про затвердження Положення про організацію та проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти у Херсонському державному університеті від 17.11.2023 № 521-Д. <https://ksu24.kspu.edu/s/w34uF>

9. Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Херсонського державного університету від 26.06.2020 № 592-Д.

<https://ksu24.kspu.edu/s/y0Eb8>

10. Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Херсонського державного університету від 06.04.2021 р. №419-Д. <https://ksu24.kspu.edu/s/TSxs4>

11.Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти спеціальностей галузі знань 22 «Охорона здоров'я» у Херсонському державному університеті (наказ від 31.08.2023 № 370-Д). <https://ksu24.kspu.edu/s/ArW95>

12.Порядок надання індивідуального графіка навчання, індивідуального терміну проходження практики та складання заліково-екзаменаційної сесії у Херсонському державному університеті від 04.12.2019 № 1023 – Д, Про внесення змін до Порядку надання індивідуального графіка навчання, індивідуального терміну проходження практики та складання заліково-екзаменаційної сесії у Херсонського державному університеті (наказ 04.12.2019 №1023-Д) від 13.09.2022 №442-Д [https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/Порядок%20надання%20індивід.%20графіка%20навчання,%20індивід.%20терміну%20проходж.%20практики%20та%20склад.%20заліково-екзамен.%20сесії%20у%20ХДУ%20\(наказ%20від%2004.12.2019%20№10.pdf?id=cde8af4a-32d9-44a5-b092-b852979e6b](https://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/Порядок%20надання%20індивід.%20графіка%20навчання,%20індивід.%20терміну%20проходж.%20практики%20та%20склад.%20заліково-екзамен.%20сесії%20у%20ХДУ%20(наказ%20від%2004.12.2019%20№10.pdf?id=cde8af4a-32d9-44a5-b092-b852979e6b)

13.Порядок оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у Херсонському державному університеті від 07.09.2020 № 802-Д. <https://ksu24.kspu.edu/s/TanPg>

14. Освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 2021 р. (зі змінами) , 2023 р. (зі змінами) та **2025 рік.**

15. Навчальний план і робочі навчальні плани спеціальності І7 Терапія та реабілітація І7.01 Фізична терапія/ 227 Терапія та реабілітація спеціалізації 227.01 Фізична терапія/ 227 Фізична терапія, ерготерапія **за 2025/2026** навчальний рік.

1.Мета і завдання практичної підготовки

Метою практичної підготовки є оволодіння здобувачами сучасними методами і формами організації праці у галузі фізичної реабілітації, формування вмінь і надбання практичних навичок самостійного виконання

професійних завдань.

Згідно з навчальним планом для студентів спеціальності 227 Терапія та реабілітація/ Фізична терапія, ерготерапія (передбачено проведення безперервних і послідовних практик для одержання потрібного достатнього обсягу практичних знань і вмінь відповідно до першого (бакалаврського) рівня вищої освіти).

Наскрізна програма практик здобувачів спеціальності 227 Терапія та реабілітація/ Фізична терапія, ерготерапія розроблена відповідно до «Положення про проведення практики здобувачів Херсонського державного університету», освітньо-професійної програми вищої освіти та навчального плану підготовки фізичних терапевтів, ерготерапевтів.

Наскрізна програма практики здобувачів є основним навчально-методичним документом, яким охоплюються всі види практик студентів спеціальності 227 Терапія та реабілітація/ Фізична терапія, ерготерапія на присудження їм першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у Херсонському державному університеті.

У наскрізній програмі практичної підготовки фахівців визначаються: мета і завдання, види, узагальнюючий зміст кожної практики, індивідуальні завдання для здобувачів, перелік занять і екскурсій під час практик, надається рекомендований список навчальних посібників до кожного виду практики, форми та методи поточного контролю рівня знань, умінь і навичок, встановлюються вимоги щодо оформлення звіту та матеріалів з практики, порядок підведення підсумків практики тощо, виходячи з вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики за фахом.

Практична підготовка здобувачів спрямована на оволодіння загальних і спеціальних (фахових) компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Очікувані компетентності та ПРН

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	ЗК	ФК (СК)	ПРН
ОК 45	Навчальна клінічна практика (вступ до фаху)	ІК ЗК01 ЗК02 ЗК03 ЗК04 ЗК05 ЗК06 ЗК08 ЗК09 ЗК11 ЗК12	СК02 СК03 СК04 СК05 СК06 СК07 СК08 СК09 СК10 СК11	ПРН 01. Використовувати рухову активність людини для зміцнення та збереження індивідуального та громадського здоров'я. ПРН 02. Вміти спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом. ПРН 03. Дотримуватися етики професійного спілкування, діяти етично, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. ПРН 04. Вести професійну документацію. ПРН 05. Використовувати прикладне

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	ЗК	ФК (СК)	ПРН
				програмне забезпечення; здійснювати комунікаційну взаємодію у соціальних мережах; здобувати, накопичувати, систематизувати фахову інформацію за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. ПРН 06. Розуміти процеси державно-політичного та соціально-економічного розвитку українського суспільства, сутність перетворень, що відбуваються в державі; розуміти основні філософські категорії та поняття. ПРН 07. Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв'язки різних елементів. ПРН 08. Надавати домедичну допомогу при невідкладних станах. ПРН 09. Аналізувати і застосовувати сучасні науково-доказові дані для виконання професійних завдань. ПРН 10. Визначати симптоми та синдроми (Додаток 1); описувати обмеження функціонування пацієнта/клієнта за Класифікатором функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я НК 030:2022 та визначати реабілітаційні інтервенції за Класифікатором медичних інтервенцій НК 026:2021 . ПРН 11. Застосовувати компоненти обстеження та контролю у фізичній терапії; використовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (Додаток 1); оцінювати отриману інформацію. ПРН 12. Реалізовувати індивідуальну програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії під супервізією фізичного терапевта, уміти здійснювати заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій та асоційованих з ними обмежень активності та участі (додаток 2). ПРН 13. Проводити пацієнтоцентричну

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	ЗК	ФК (СК)	ПРН
				практичну діяльність за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно нормативно-правових вимог та норм професійної етики. ПРН 14. Проводити безпечно для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця професійну діяльність. ПРН 15. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні засоби реабілітації. ПРН 16. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, зокрема у мультидисциплінарній команді. ПРН 17. Проводити інструктаж та навчання пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, опікунів. ПРН 18. Оцінювати результати виконання заходів фізичної терапії, використовуючи відповідний інструментарій (згідно додатку 2), та за потреби, модифіковувати поточну діяльність. ПРН 19. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег. ПРН 20. Володіти комп'ютерною, інформаційною та медіа- грамотністю для проведення реабілітаційних заходів, а також оцінювати та удосконалювати власну цифрову компетентність. ПРН 21. Здійснювати роботу з даними, реєстрами, клінічними кодами та класифікаторами та іншими компонентами єдиної системи охорони здоров'я (ЕСОЗ) України.
ОК 37	Навчальна клінічна практика з	ІК ЗК01 ЗК02	СК06 СК07 СК08	ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	ЗК	ФК (СК)	ПРН
	фізичної реабілітації в пульмонології та кардіології	ЗК03 ЗК04 ЗК08 ЗК09 ЗК12 ЗК13 СК14 СК15 СК16 СК17	СК09 СК10 СК11 СК14 СК15 СК16	та участі (додаток 1) Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти), трактувати отриману інформацію. ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП). ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії. ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності (додаток 2) Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності. ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність. ПР 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування. ПР 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді. ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп. ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії,

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	ЗК	ФК (СК)	ПРН
				використовуючи відповідний інструментарій (додаток 1) Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти), та за потреби, модифіковувати поточну діяльність. ПР 19. Володіти комп'ютерною, інформаційною та медіа- грамотністю для проведення реабілітаційних заходів, а також оцінювати та удосконалювати власну цифрову компетентність. ПР 20. Здійснювати роботу з даними, реєстрами, клінічними кодами та класифікаторами та іншими компонентами єдиної системи охорони здоров'я (ЕСОЗ) України.
ОК 37	Навчальна клінічна практика з фізичної реабілітації в ортопедії та травматології	ІК ЗК01 ЗК02 ЗК03 ЗК04 ЗК08 ЗК09 ЗК12 ЗК13 СК14 СК15 СК16 СК17	СК06 СК07 СК08 СК09 СК10 СК11 СК14 СК15 СК16	ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (додаток 1) Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти), трактувати отриману інформацію. ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП). ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії. ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності (додаток 2) Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності. ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	ЗК	ФК (СК)	ПРН
				прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність. ПР 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування. ПР 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді. ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп. ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій (додаток 1) Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти), та за потреби, модифіковувати поточну діяльність. ПР 19. Володіти комп'ютерною, інформаційною та медіа- грамотністю для проведення реабілітаційних заходів, а також оцінювати та удосконалювати власну цифрову компетентність. ПР 20. Здійснювати роботу з даними, реєстрами, клінічними кодами та класифікаторами та іншими компонентами єдиної системи охорони здоров'я (ЕСОЗ) України.
ОК 37	Виробнича клінічна практика в неврології та нейрохірургії	ІК ЗК01 ЗК02 ЗК03 ЗК04 ЗК08 ЗК09 ЗК12 ЗК13	СК06 СК07 СК08 СК09 СК10 СК11 СК14 СК15 СК16	ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (додаток 1) Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти), трактувати отриману інформацію. ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	ЗК	ФК (СК)	ПРН
		СК14 СК15 СК16 СК17		пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП). ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії. ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності (додаток 2) Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності. ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність. ПР 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування. ПР 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді. ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп. ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій (додаток 1) Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти), та за потреби, модифікувати

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	ЗК	ФК (СК)	ПРН
				поточну діяльність. ПР 19. Володіти комп'ютерною, інформаційною та медіа- грамотністю для проведення реабілітаційних заходів, а також оцінювати та удосконалювати власну цифрову компетентність. ПР 20. Здійснювати роботу з даними, реєстрами, клінічними кодами та класифікаторами та іншими компонентами єдиної системи охорони здоров'я (ЕСОЗ) України.
ОК 31	Виробнича практика	ІК 3К12	СК10	ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій (додаток 1) Стандарту вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія галузі знань 22 Охорона здоров'я для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти), та за потреби, модифіковувати поточну діяльність.

2. Структура практичної підготовки та опис практик

Структура практичної підготовки

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів ECTS	Форма Контролю	Опис, мета
ОК 45	Навчальна клінічна практика зі вступу до фаху	6	Захист / диф. залік	підготовка здобувачів до виконання роботи фізичного терапевта та отримання практичних навичок
ОК 37	Навчальна клінічна практика з фізичної реабілітації в пульмонології та кардіології	6	Захист /диф. залік	підготовка здобувачів до виконання роботи фізичного терапевта та отримання практичних навичок
ОК 37	Навчальна клінічна практика з	24	Захист /диф. залік	підготовка здобувачів до виконання роботи

	фізичної реабілітації в ортопедії та травматології			фізичного терапевта та отримання практичних навичок
Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів ECTS	Форма Контролю	Опис, мета
OK 37	Виробнича клінічна практика з фізичної реабілітації в неврології та нейрохірургії	24	Захист /диф. залік	підготовка здобувачів до виконання роботи фізичного терапевта та отримання практичних навичок
OK 31	Виробнича практика	12	Захист /диф. залік	підготовка здобувачів до виконання роботи фізичного терапевта та отримання практичних навичок

Графік практичної підготовки

Курс	Семестр	Вид практики	Тривалість	База практик	Відповідальний підрозділ
1 СК	2	Навчальна клінічна практика зі вступу до фаху	4 тижні	Заклади охорони здоров'я, реабілітаційні центри, військові шпиталі	Кафедра фізичної терапії та ерготерапії
2	4	Навчальна клінічна практика з фізичної реабілітації в пульмонології та кардіології	4 тижня	Заклади охорони здоров'я, реабілітаційні центри, військові шпиталі	Кафедра фізичної терапії та ерготерапії
2 СК	4	Навчальна клінічна практика з фізичної реабілітації в ортопедії та травматології	4 тижні	Заклади охорони здоров'я, реабілітаційні центри, військові шпиталі	Кафедра фізичної терапії та ерготерапії
3	6	Навчальна клінічна практика з фізичної	4 тижні	Заклади охорони здоров'я, реабілітаційні центри, військові	Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

		реабілітації в ортопедії та травматології		шпиталі	
Курс	Семестр	Вид практики	Тривалість	База практик	Відповідальний підрозділ
3 СК	6	Виробнича клінічна практика з фізичної реабілітації в неврології та нейрохірургії	8 тижнів	Заклади охорони здоров'я, реабілітаційні центри, військові шпиталі	Кафедра фізичної терапії та ерготерапії
4	8	Виробнича	8 тижнів	Заклади охорони здоров'я, реабілітаційні центри, військові шпиталі	Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

Види завдань/робіт, критерії оцінювання та порядок нарахування балів з практики висвітлюється у робочих програмах практик.

3. Організація проведення практичної підготовки

Практична підготовка може здійснюватися за такими формами проходження практики:

— очна - основна форма проходження практики, що передбачає безпосереднє перебування здобувачів на базі практики, розташованої в Україні чи за кордоном, протягом встановленого терміну практики;

— онлайн (дистанційна) - форма проходження практики, що може бути застосована у виняткових випадках (в умовах воєнного стану, тимчасове переміщення університету, карантинні обмеження, участь здобувачів у міжнародних програмах обміну тощо) за умови виконання повного обсягу програми практики без безпосереднього перебування здобувачів на базі практики;

- змішана форма – форма, яка передбачає виконання частини завдань, передбачених програмою практики, в очному форматі, іншу частину – дистанційно.

Документальне забезпечення практичної підготовки включає:

- Договори про проходження практики;
- Службова від факультету на проходження практики;
- Наказ про проходження практики;
- Службова про проведення контрольного заходу;
- Розпорядження проректора з навчальної та науково-педагогічної

роботи про проведення контрольного заходу;

- Семестровий звіт факультету про проходження практики відповідно плану-регламенту ХДУ поточного навчального року)

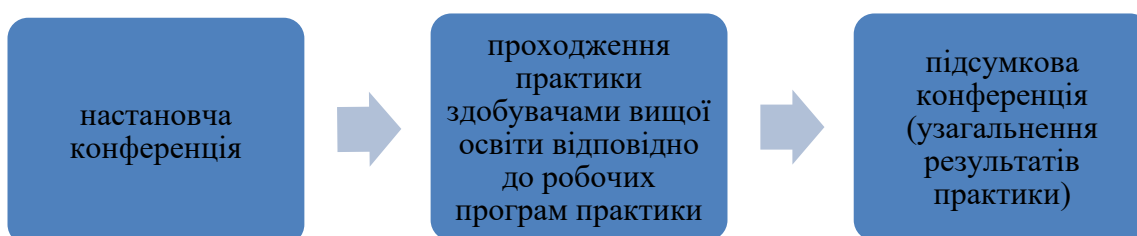
Контроль за організацію та проведення практичної підготовки здобувачів на факультеті здійснюють:

- декан факультету;
- завідувач/завідувачів кафедри;
- керівник практик від факультету (відповідальна особа за проведення практики на факультеті).

Відповідальність за виконання програми практики покладено на:

- гаранта освітніх програм;
- керівника/керівників практики від університету (за якими закріплені здобувачі відповідного виду практики);
- керівника практики від бази практики.

Кожна практика включає три етапи.

На першому етапі практики проводиться інструкційна конференція, на якій:

- завідувач кафедри та керівники розкривають мету та основні завдання практики, знайомлять здобувачів з базами практики, порядком проходження практики, видами робіт, порядком оцінювання, оформлення звітної документації та процедурою контрольного заходу.

На початку практики здобувачі вищої освіти повинні отримати інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, порядком отримання документації та матеріалів.

Основні обов'язки керівників практик та студентів-практикантів під час проходження практики

Обов'язки керівника практики від факультету:

- контролює готовність баз практики і подає свої пропозиції, погоджені з деканатом, завідувачу практики університету за місяць до початку практики;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед виходом студентів на практику, у тому числі й інструкційної конференції, де знайомить студентів з порядком проходження практики та з технікою безпеки; надає студентам необхідні документи: направлення, завдання-програму, індивідуальне завдання, щоденник, журнал обліку роботи, відомість

диференційованої оцінки, методичні рекомендації тощо;

- повідомляє студентам про систему звітності практики;
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість проходження практики відповідно до програми;
- проводить інструктаж студентів, забезпечує їх необхідною допоміжною методичною документацією (пам'ятками, методичними розробками, списком рекомендованої літератури, посібниками тощо);
- проводить настановну конференцію на базі практики разом з керівниками; закріплює студентів за робочими місцями;
- по закінченню практики протягом 7-ми днів подає завідувачу практики університету письмовий звіт про її проведення за затвердженою в університеті формою.

Обов'язки керівника практики від університету:

- облік відвідування здобувачами протягом терміну практики;
- забезпечення виконання здобувачами програми практики;
- консультування здобувачів щодо підготовки та оформлення звітної документації, особливості оформлення виконаних завдань, підготовку доповіді, повідомлення, виступу тощо;
- подання звітної документації;
- аналізування виконання програм практики й доповідь про її підсумки на засіданнях кафедри;
- складання підсумкового звіту, який подається керівникові практики факультету.

Обов'язки групового керівника практики:

- розподіляє разом з керівником від бази практики студентів на робочі місця;
- надає методичні рекомендації щодо складання індивідуальних календарних планів проходження практики студентів і затверджує їх після погодження з керівником від бази практики;
- знайомить керівників від бази практики з програмою практики й обов'язками, які покладаються на них;
- забезпечує постійне керівництво та контроль за виконанням індивідуального плану кожним студентом і надає необхідну допомогу;
- надає консультації студентам щодо виконання індивідуальних завдань і робочої програми практики;
- періодично інформує декана факультету, завідувача кафедри, факультетського керівника практики про хід практики, вирішує з ними поточні питання;
- контролює виконання студентами правил внутрішнього трудового розпорядку, контролює ведення керівником від бази практики обліку відвідування студентами практики;

- підводить підсумки практики, оцінює роботу кожного студента та складає звіт про підсумки проведення практики і надає його факультетському керівникові;

- у складі комісії бере участь у прийомі заліків з практики.

Обов'язки керівника практики від бази практики:

- забезпечує якісне проведення інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;

- забезпечення обліку проходження практик здобувачів; Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляє університет;

- здійснює. підготовку відгуку на кожного здобувача, відображаючи виконання програми практики;

- веде облік виконаної кожним студентом роботи та оцінює її. Після закінчення практики дає письмову характеристику роботи студента. На запрошення кафедри бере участь у підсумковій конференції.

Обов'язки здобувача, який проходить практику:

- до початку практики одержати консультацію щодо оформлення документів (на конференції з практики або в індивідуальному порядку);

- своєчасно прибути на базу практики;

- вивчити і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;

- у повному обсязі виконати всі завдання програми практики;

- скласти індивідуальний план і затвердити його у групового керівника;

- вести «Звіт про результати практики» та своєчасно подавати його на перевірку;

проходити практику за строками, визначеними у наказі по університету. Зміна терміну проходження практики з поважних обставин або продовження терміну практики проводиться за рішенням кафедри, погодженого з деканатом, і затверджується розпорядженням першого проректора університету.

Контроль під час практики складається з поточного і підсумкового.

Здобувачі вищої освіти несуть повну відповідальність за виконання робочої програми практики. Студент, який не виконав у повному обсязі робочу програму практики або отримав негативну залікову оцінку з практики, відраховується з університету за поданням декана факультету. У разі невиконання повного обсягу програми практики за поважної причини студент за поданням його заяви на ім'я ректора університету з доданням відповідних документів залишається на повторний курс.

За результатами проходження практик здобувачем подається звіт за результатами практики для перевірки та оцінювання. Вимоги до структури та обсягу звіту з практики представлені у робочих програмах практик.

4. Підведення підсумків практики

Після закінчення терміну практики здобувачі звітують про виконання програми практики. Форма та вимоги щодо оформлення пакету звітної документації здобувача про результати проходження практик надається у робочій програмі практики. Термін подачі здобувачем пакету звітної документації встановлюються керівником практики від університету за узгодженням із завідувачем кафедри та керівником практики від факультетам, але не пізніше дати підсумкової конференції.

Після закінчення практики здобувач надає звітну документацію керівникові практики від університету і звітує перед комісією про виконання робочої програми практики. Захист здобувачами вищої освіти результатів практики відбувається перед комісією, склад якої затверджується розпорядженням проректорки з навчальної та науково-педагогічної роботи, за результати захисту відображаються у відомості обліку успішності та індивідуальному плані здобувача. Непроходження або не виконання програми практики у повному обсязі вважається невиконанням індивідуального навчального плану. Здобувач, який не виконав програму практики без поважної причини, відраховується з університету. За умови невиконання здобувачем програми практики з поважної причини університет може надати індивідуальний термін проходження практики.

Здобувач, який виконав програму практики, але під час підведення підсумків практики отримав незадовільну оцінку, має право покращити результат у період ліквідації академічної заборгованості, визначений регламентом університету згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Херсонського державному університеті та Порядком надання індивідуального графіка навчання, індивідуального терміну проходження практики та складання заліково-екзаменаційної сесії у Херсонському державному університеті.

Підсумки кожного виду практики обговорюються на засіданнях кафедри.

Критерії оцінювання результатів кожної практики визначаються Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти спеціальностей галузі знань 22 «Охорона здоров'я» у Херсонському державному університеті (наказ від 31.08.2023 № 370-Д).

Шкала оцінювання за 200-бальною системою

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою/National grade
-------------------------	-------------	--

170-200	A	Excellent	Відмінно
164-169	B	Good	Добре
140-163	C		
127-139	D	Satisfactory	Задовільно
120-126	E		
70-119	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-69	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Здобувач/-ка має право оскаржити організацію, процедуру проведення та результати оцінювання контрольних заходів відповідно до Порядку оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у Херсонському державному університеті.

5. Перелік рекомендованих джерел.

Базова (основна) література:

1. Герасименко І.М. та ін. Фізична терапія у кардіології та пульмонології: навчальний посібник. Київ, 2022.
2. Григус І.М. Фізична реабілітація в пульмонології: навчальний посібник. – Вид. 2-ге, виправлене. – Рівне: НУВГП, 2018. – 258 с.
3. Григус І.М., Брега Л.Б. Фізична терапія в кардіології: навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2018. – 268 с.
4. Дж.Х. Вілмор, Д.Л. Костіл Фізіологія спорту. – К. : Олімпійська література, 2014. – 654 с.
5. Дитяча травматологія: [практичний посібник] / [за заг. ред. проф. О.В. Дольницького, проф. Д.Ю.Кривчені, проф. М.С. Поліщука]. – К. : Книга плюс, 2006. – 470 с.
6. Діагностика рухових можливостей у практиці фізичного терапевта: навчальний посібник / А.В. Ольховик. – Суми: – Сумський державний університет, 2018. – 146 с.
7. Діагностика рухових можливостей у практиці фізичного терапевта: навчальний посібник / А.В. Ольховик. – Суми: – Сумський державний університет, 2018. – 146 с.
8. Діагностика рухових можливостей у практиці фізичного терапевта: навчальний посібник / А.В. Ольховик. – Суми: – Сумський державний університет, 2018. – 146 с.
9. Консервативне лікування сколіозу / В.Я. Фищенко, В.А. Уляшенко, Н.Н. Вовк та ін. – К. : УНІТІ - Атлант, 1994. – 187 с.
10. Лябах А.П. Клінічна діагностика деформацій стопи. - К. :ЗАТ «Атлант ЮЕмСі», 2003. - 110с.
11. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навч. посібник. – К.: Олімпійська література, 2006. – 196с.
12. Мироненко С.Г. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання: Навчальний посібник. – Полтава, 2019. – 50 с.

13. Михалюк Є.Л., Черепок О.О., Ткаліч І.В. Фізична реабілітація при захворюваннях хребта. Навчальний посібник.- ЗДМУ, 2016. – 90 с.
14. Мухін В.М. Фізична реабілітація : підручник / В.М. Мухін. – Вид. 3-тє, переробл. та допов. – К. : Олімп. література, 2010. – 486 с.
15. Мухін В.М. Фізична реабілітація в травматології: монографія / В.М. Мухін. – Львів: ЛДУФК, 2015. – 424 с.
16. Мятига О.М. Фізична реабілітація при порушеннях постави, сколіозах та плоскостопості: Методичні рекомендації. – Харків, 1998. – 36 с.
17. Неврологія: підручник /І.А. Григорова, Л.І. Соколова, Р.Д. Герасимчук та ін.: за ред. І.А. Григорової, Л.І. Соколової. – 3-є вид. переробл. та допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2020. – 640 с.
18. Олекса А.П. Ортопедія / А.П. Олекса. – Тернопіль : ТДМУ, 2006. – 528 с.
19. Практичні навички фізичного терапевта: дидактичні матеріали / [Бакалюк Т., Барабаш С., Бондарчук В. та ін.]. – К., 2022. – 164 с.
20. Практичні навички фізичного терапевта: дидактичні матеріали / [Бакалюк Т., Барабаш С., Бондарчук В. та ін.]. – К., 2022. – 164 с.
21. Практичні навички фізичного терапевта: дидактичні матеріали / [Бакалюк Т., Барабаш С., Бондарчук В. та ін.]. – К., 2022. – 164 с.
22. Пропедевтика внутрішньої медицини /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського.– 5-е вид., виправл. і допов. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – С. 23–56.
23. Пропедевтика внутрішньої медицини /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського.– 5-е вид., виправл. і допов. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – С. 23–56.
24. Профілактор Євмінова як засіб корекції порушень постави у школярів : навч. посіб. / П.Д. Плахтій, В.М. Муххін, В.В. Євмінов, І.О. Куделя. – Кам'янець-Подільський : [Абетка], 2006. – 159 с.
25. Скляренко Є.Т. Травматологія і ортопедія: Підруч. для студ. вищих мед. навч. закл. / Є.Т. Скляренко. – К. : Здоров'я, 2005. – 384 с.
26. Травматологія і ортопедія: [посібник для практичних занять] / под ред. проф. О.А. Бур'янова. – К.: Книга плюс, 2006. – 135 с.
27. Травматологія та ортопедія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів Г.Г.Голка, О.А.Бур'янова, В.Г.Климовицький. – Вінниця, 2014. – 416 с.
28. Українська асоціація кардіологів. Клінічні настанови з реабілітації пацієнтів після ІМ, 2023.
29. Фізична реабілітаційна медицина: медична реабілітація ішемічного та геморагічного інсульту. Навчальний посібник для студентів і лікарів / За заг. ред. В.М. Сокрута. - Краматорськ: «Каштан», 2019. -- 245 с. 4. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посібник / Д. М. Воронін, Є. О. Павлюк. – Хмельницький: ХНУ, 2011. – 143с.
30. Швесткова Ольга, Свєцена Катержина та кол. Ерготерапія: Підручник. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 280с.
31. Швесткова Ольга, Свєцена Катержина та кол. Ерготерапія: Підручник. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 280с.
32. Швесткова Ольга, Сладкова Петра та кол. Фізична терапія: Підручник. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 272 с.
33. Швесткова Ольга, Сладкова Петра та кол. Фізична терапія: Підручник. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 272 с.

Допоміжна література:

1. ACSM's Guidelines for Exercise Testing and Prescription, 11th Edition, 2021.
2. American Heart Association (AHA) Exercise Standards. <https://www.heart.org>
3. Chui K.K. Orthotics and Prosthetics in Rehabilitation Orthotics and Prosthetics in Rehabilitation New York. – Fourth Edition – 2020. – 823 pages.
4. Cifu D. X. Geriatric Rehabilitation. Front Cover / D. X. Cifu, H. L. Lew, Mooyeon Oh-Park. - Elsevier Health Sciences, 2018. - 350 p.
5. European Society of Cardiology (ESC) Guidelines 2023–2024. <https://www.escardio.org>
6. Global Initiative for Asthma (GINA 2024). <https://ginasthma.org>
7. Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease (GOLD 2024). <https://goldcopd.org>
8. O'Sullivan, Susan B. Physical rehabilitation / Susan B. O'Sullivan, Thomas J. Schmitz, George Fulk. Description: Seventh edition. – Philadelphia: F.A. Davis Company. – 2019 – 1505 pages.
9. O'Sullivan, Susan B. Physical rehabilitation / Susan B. O'Sullivan, Thomas J. Schmitz, George Fulk. Description: Seventh edition. – Philadelphia: F.A. Davis Company. – 2019 – 1505 pages.
10. Piepoli M.F., et al. Secondary Prevention through Cardiac Rehabilitation: EAPC Position Paper, 2021.
11. Spruit M.A., et al. An Official ATS/ERS Statement: Key Concepts in Pulmonary Rehabilitation. Am J Respir Crit Care Med, 2013.
12. World Health Organization. Rehabilitation 2030 Framework. <https://www.who.int/rehabilitation>
13. Бандуріна К. В. Фізична реабілітація дітей з церебральним паралічем в умовах спеціальної школи : метод. рек. / К. В. Бандуріна. – Запоріжжя : Вид-во Класичного приватного університету, 2009. – 103 с.
14. Герцик А.М. Теоретико-методичні основи фізичної реабілітації/фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату: монографія / Андрій Герцик; Львів. держ. ун-т фізичної культури. – Львів: ЛДУФК, 2018. – 387 с.
15. Гострі та невідкладні стани в неврології: навч. посібник / О.В. Погорелов, В.М. Школьник, О.М. Бараненко та ін. – Київ : Медкнига, 2017. – 139 с.
16. Ефіменко П.Б. Техніка та методика класичного масажу: [навчальний посібник]. - Харків: «ОВС», 2007. – 216 с.
17. Зінов'єв О.О., Зінов'єва К.О. Засоби і методи фізичної реабілітації при захворюваннях дитячим церебральним паралічем. – Ужгород.: ТОВВЕТА – Закарпаття, 1999. - 94с.
18. Клінічне обстеження та семіотика уражень органів і систем у дітей / Ю.В. Марушко, Т.В. Гищак, С.А. Пісоцька, Т. В. Марушко – 5-те видання, перероблене і доповнене. – Київ-Хмельницький, ФОП Сторожук О.В., 2020. – 208 с.
19. Коваленко В.Н., Борткевич О.П. Остеоартроз. Практическое руководство. – К : Морион, 2005. – 592 с.
20. Козьолкін О.А., Ревенько А.В., Медведкова С.О. Хвороба Паркінсона: сучасні аспекти діагностики і лікування. Навч. посібник. 2-ге видання, доповнене та допрацьоване. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2017. – 158 с.
21. Кризь-Пугач А.П. з співавт. Обстеження та діагностика опорно-рухових розладів у дітей. Київ-Хмельн. - 2002. – 216 с.
22. Медична і соціальна реабілітація: підручник / В. Б. Самойленко, Н. П. Яковенко, І. О. Петряшев [та ін.]. – Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво

«Медицина», 2018. – 464 с.

23. Неврологія : підручник для вищ. навч. закл. I-III р. акред. / Т. І. Кареліна, Н. М. Касевич ; за ред. Н. В. Литвиненко. - 2-ге вид., виправлене. - К. : Медицина, 2017. - 288 с. 6. Нервові хвороби: підручник для лікарів-інтернів / за ред. П.Г. Скочій. – Львів: ЛДМУ, 2000. – 258 с.

24. Остеоартроз. Сучасні методики фізіотерапевтичного лікування: Методичні рекомендації / В.І. Маколінець, Т.М. Гращенкова, А.М. Гаєвська, В.В. Мельник, І.В. Корж, І.М. Чатківська. — Харків : «Крокус», 2017. — 20 с.

25. Фізична реабілітація при ендопротезуванні органів та суглобів: навчальний посібник [Електронний ресурс] : навч. посібник для студ. спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», спеціалізації «Фізична терапія»/ О.О. Глиняна, Ю.В. Копчинська, І.Ю. Худецький; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл 173 МБ). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 190 с.

Інформаційні ресурси

1. Education and Professional Development for Rehabilitation <https://members.physio-pedia.com/>
2. Health-UA: сучасна доказова медицина в Україні — <https://health-ua.com>
3. <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/1946/1/%D0%9B%D0%A4%D0%9A.pdf>
4. <http://www.utfrm.com.ua/>
5. <https://physrehab.org.ua/>
6. https://repository.tdmu.edu.ua/bitstream/handle/1/8676/lik_masazh.pdf?sequence=1
7. <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
8. <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
9. meddoc.com.ua/fizicheskaya-reabilitaciya-0605/
10. Physiopedia — міжнародна платформа для ФТ <https://www.physio-pedia.com>
11. PubMed <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>
12. Американська асоціація інсульту (American Stroke Association) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.strokeassociation.org
13. Американська асоціація трудотерапії (American Occupational Therapy Association) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.aota.org
14. Всеукраїнська громадська організація «Українська асоціація боротьби з інсультом» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://insult.net.ua/>
15. Всеукраїнська громадська організація «Українська асоціація боротьби з інсультом» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://insult.net.ua/>
16. Крук Б. Особливості організації процесу фізичної реабілітації осіб із хреботно-спинномозковою травмою в умовах стаціонару [Електронний ресурс] / Богдан Крук, Віра Рокошевська, Олег Білянський, Андрій Герцик // Спортивна наука України. – 2015. – № 2 (66). – С. 17–21. – Режим доступу: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/307>
17. Крук Б. Фізична реабілітація осіб з черепно-мозковою травмою [Електронний ресурс] / Богдан Крук, Віра Рокошевська, Олег Білянський // Спортивна наука України. – 2015. – № 1 (65). – С. 58–65. – Режим доступу : <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/292>
18. Національна асоціація афазії США (National Aphasia Association) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.aphasia.org
19. Національна асоціація інсульту США (National Stroke Association) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.stroke.org

20. Національна асоціація осіб що наглядають хворих родичів (США) (National Family Caregivers Association) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nfcacares.org
21. Національний інститут неврологічних захворювань та інсульту США (National Institute of Neurological Disorders and Stroke - NINDS) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ninds.nih.gov/disorders/stroke/stroke.htm
22. Рандомізовані контрольовані дослідження, систематичні огляди та доказові клінічні настанови у фізичній терапії – Physiotherapy Evidence Database (PEDro) – База даних доказів фізичної терапії.
23. Росолянка Н. Терапевтичний вплив фізичних вправ на функціональні системи в осіб із забоем головного мозку [Електронний ресурс] / Наталія Росолянка, Богдан Крук // Спортивна наука України. – 2017. – № 6(82). – С. 49–53. – Режим доступу: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/657/636>
24. Сайт «Пізнати інсульт» Національного інституту неврологічних захворювань та інсульту (NINDS Know Stroke homepage) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.stroke.ninds.nih.gov
25. Систематичні огляди у галузі охорони здоров'я – Кокранівська бібліотека (Cochrane Library).
26. Систематичні огляди, рандомізовані контрольовані дослідження, що стосуються втручання у ерготерапії – OTseeker.
27. Українська Асоціація фахівців фізичної терапії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.physrehab.org.ua
28. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

*Додаток 1***Базові компоненти обстеження та контролю стану пацієнта/клієнта фізичним терапевтом при порушеннях таких систем:****1. Серцево-судинна та дихальна системи****Симптоми, синдроми та порушення:**

- ✓ кашель
- ✓ задишка
- ✓ запаморочення
- ✓ приступ ядухи
- ✓ біль
- ✓ включення у роботу допоміжних дихальних м'язів
- ✓ тахікардія
- ✓ ціаноз
- ✓ набряк
- ✓ аритмія
- ✓ посилене серцебиття
- ✓ ослаблене дихання
- ✓ жорстке дихання, патологічне бронхіальне дихання
- ✓ крепітація, хрипи, шум тертя плеври
- ✓ коробковий перкуторний звук
- ✓ тупий (притуплений) перкуторний звук
- ✓ тимпанічний перкуторний звук
- ✓ катаральні зміни
- ✓ підвищення кров'яного тиску
- ✓ зниження кров'яного тиску
- ✓ синдром дихальної недостатності
- ✓ синдром серцевої недостатності
- ✓ бронхообструктивний синдром
- ✓ загально інтоксикаційний синдром
- ✓ бронхо-легенево-плевральний синдром
- ✓ легеневе серце
- ✓ накопичення повітря у плевральній порожнині
- ✓ накопичення ексудату у плевральній порожнині
- ✓ плевральні спайки
- ✓ спадання легеневої тканини
- ✓ фіброз, склероз
- ✓ деструктивні зміни бронхів/легеневої тканини
- ✓ гіпер- гіпотонічний криз
- ✓ аритмії серця

Засоби та методи обстеження у фізичній терапії:

- ✓ опитування

- ✓ спостереження
- ✓ антропометрія
- ✓ пальпація
- ✓ перкусія
- ✓ аускультація
- ✓ функціональні тести
- ✓ спірографія
- ✓ пневмотахометрія
- ✓ пікфлоуметрія
- ✓ пульсооксиметрія
- ✓ вимірювання артеріального тиску

2. Опорно-руховий апарат

Симптоми, синдроми та порушення:

- ✓ біль
- ✓ набряки
- ✓ порушення амплітуди руху
- ✓ зменшення м'язової сили та м'язова атрофія
- ✓ зменшення м'язової витривалості
- ✓ порушення рівноваги та координації
- ✓ порушення рухових функцій (присідання, хода, хода сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші)

Засоби та методи обстеження у фізичній терапії:

- ✓ опитування
- ✓ спостереження
- ✓ антропометрія
- ✓ пальпація
- ✓ суглобова гра
- ✓ визначення інтенсивності та динаміки болю
- ✓ оцінювання активного та пасивного руху
- ✓ вимірювання амплітуди руху у суглобах (гоніометрія тощо)
- ✓ визначення м'язової сили (мануальне м'язове тестування, динамометрія тощо)
- ✓ визначення м'язової витривалості
- ✓ визначення рівноваги та координації
- ✓ оцінювання рухових функцій (присідання, хода, хода сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші)
- ✓ оцінка стану кукси

3. Неврологічні розлади

Симптоми, синдроми та порушення:

- ✓ біль
- ✓ набряки
- ✓ парези та плегії
- ✓ м'язова атрофія
- ✓ порушення м'язового тону
- ✓ порушення амплітуди руху
- ✓ порушення чутливості
- ✓ порушення стану свідомості
- ✓ порушення когнітивних функцій
- ✓ порушення зорових функцій та сприйняття
- ✓ просторово-зорові порушення
- ✓ зменшення м'язової витривалості
- ✓ порушення рівноваги та координації
- ✓ порушення рухових функцій (присідання, хода, хода сходами, нахил тулуба, ротація тулуба, хапання, відштовхування та притягування, піднімання та перенесення та інші)

Засоби та методи реабілітаційного обстеження:

- ✓ опитування
- ✓ спостереження
- ✓ пальпація
- ✓ оцінювання рухливості суглобів
- ✓ визначення м'язової сили
- ✓ визначення рівня і локалізації чутливості
- ✓ тестування рефлексів
- ✓ визначення м'язового тону
- ✓ визначення м'язової витривалості
- ✓ оцінювання рівноваги та координації
- ✓ оцінювання довільних рухових функцій
- ✓ тести, шкали для оцінки болю, рухових функцій та мобільності

Базові компоненти обстеження та контролю стану пацієнта/клієнта ерготерапевтом при порушеннях таких систем:

1. Серцево-судинна та дихальна системи.

а. Оцінювання симптомів та порушень з метою визначення їх впливу на заняттєву активність пацієнта/клієнта:

- ☐ біль
- ☐ зміни у диханні (задишка, ослаблене, жорстке, патологічне бронхіальне дихання)
- ☐ запаморочення
- ☐ приступ ядухи
- ☐ набряк
- ☐ порушення ритму і провідності серця, аритмія, тахікардія
- ☐ підвищення/зниження артеріального тиску
- ☐ надмірні зусилля під час виконання заняттєвої активності
- ☐ втома

Засоби та методи:

- ☐ опитування, бесіда
- ☐ спостереження
- ☐ функціональні тести
- ☐ пульсооксиметрія
- ☐ вимірювання артеріального тиску
- ☐ вимірювання частоти серцевих скорочень

б. Опитування з метою обґрунтування використання у програмі ерготерапії елементів заняттєвої активності, яка відповідає заняттєвим потребам та інтересам пацієнта/клієнта:

Засоби та методи:

- ☐ Бесіда, інтерв'ю
- ☐ Інструменти оцінки

в. Оцінювання елементів заняттєвої активності пацієнта/клієнта під час виконання програми ерготерапії з позиції:

☐ суб'єктивного ставлення пацієнта/клієнта до власного виконання елементів заняттєвої активності;

☐ рівня функціональної незалежності пацієнта/клієнта;

☐ якості та безпеки виконання елементів заняттєвої активності.

Засоби та методи:

- ☐ бесіда
- ☐ спостереження
- ☐ інструменти оцінки

2. Порухення діяльності опорно-рухового апарату

1. Оцінювання симптомів та порушень з метою визначення їх впливу на заняттєву активність пацієнта/клієнта:

- ☐ біль
- ☐ набряки
- ☐ порушення амплітуди руху
- ☐ зменшення м'язової сили, м'язова атрофія
- ☐ зменшення м'язової витривалості
- ☐ порушення функцій суглобів та кісток
- ☐ порушення рівноваги та координації
- ☐ порушення довільних рухових функцій

Засоби та методи:

- ☐ опитування, бесіда
- ☐ візуальна аналогова шкала болю
- ☐ огляд
- ☐ оцінювання рухливості суглобів
- ☐ визначення м'язової сили
- ☐ тести на визначення м'язової витривалості
- ☐ тести на рівновагу та координацію
- ☐ тести для оцінки довільних рухових функцій
- ☐ оцінювання стану кукси

1. Опитування з метою вибору і (обґрунтування) використання у програмі ерготерапії елементів заняттєвої активності, яка відповідає заняттєвим потребам та інтересам пацієнта/клієнта:

Засоби та методи:

- ☐ бесіда, інтерв'ю
- ☐ інструменти оцінки

2. Оцінювання елементів заняттєвої активності пацієнта/клієнта під час виконання програми ерготерапії з позиції:

- ☐ суб'єктивної оцінки пацієнта/клієнта
- ☐ рівня функціональної незалежності
- ☐ якості та безпеки виконання

Засоби та методи:

- ☐ бесіда
- ☐ спостереження
- ☐ інструменти оцінки

3. Неврологічні розлади

1. Оцінювання симптомів та порушень з метою визначення їх впливу на заняттєву активність пацієнта/клієнта:

- ☐ біль
- ☐ набряки
- ☐ парези та плегії
- ☐ порушення м'язового тону
- ☐ зменшення м'язової сили, м'язова атрофія
- ☐ порушення амплітуди руху
- ☐ порушення чутливості
- ☐ порушення стану свідомості
- ☐ порушення когнітивних функцій
- ☐ порушення функцій жування і ковтання
- ☐ порушення зорових функцій та сприйняття
- ☐ просторово-зорові порушення
- ☐ зменшення м'язової витривалості
- ☐ порушення рівноваги та координації
- ☐ порушення моторно-рефлекторних та мимовільних рухових функцій та реакцій
- ☐ порушення довільних рухових функцій

Засоби та методи:

- ☐ опитування
- ☐ огляд
- ☐ пальпація
- ☐ спостереження
- ☐ оцінювання рухливості суглобів
- ☐ визначення м'язової сили
- ☐ визначення рівня і локалізації чутливості
- ☐ тестування рефлексів
- ☐ визначення м'язового тону
- ☐ визначення м'язової витривалості
- ☐ оцінювання рівноваги та координації
- ☐ оцінювання довільних рухових функцій

2. Опитування з метою обґрунтування використання у програмі ерготерапії елементів заняттєвої активності, яка відповідає заняттєвим потребам та інтересам пацієнта/клієнта:

Засоби та методи:

- ☐ бесіда, інтерв'ю
- ☐ інструменти оцінки

3. Оцінювання елементів заняттєвої активності пацієнта/клієнта під час виконання програми ерготерапії з позиції:

- ☐ суб'єктивної оцінки пацієнта/клієнта

- ☐ рівня функціональної незалежності
- ☐ якості та безпеки виконання

Засоби та методи:

- ☐ бесіда
- ☐ спостереження
- ☐ інструменти оцінки